

Sygn. akt II C 302/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR (del) Magdalena Antosiewicz
Protokolant:	Kosma Fabijański

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa G. S. i T. S.

przeciwko (...) S.A. w W.

o ustalenie

I. Oddala powództwo;

II. Zasądza od G. S. i T. S. solidarnie na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 7217 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt.: II C 302/14

UZASADNIENIE

W dniu 11 kwietnia 2014 r. małżonkowie G. i T. S. wnieśli pozew przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., wnosząc o ustalenie

- na podstawie art. 189 k.p.c. – iż postanowienia §7 ust. 4 oraz §9 ust. 2 regulaminu Kredytu Hipotecznego nr (...) udzielonego przez (...) są niedozwolone w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c. i nie wiążą stron.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, iż powództwo o ustalenie ma na celu kontrolę indywidualną treści umowy łączącej strony poprzez zbadanie zgodności § 7 ust. 4 Regulaminu Kredytu Hipotecznego udzielanego przez (...), stanowiącego integralną część Umowy kredytu hipotecznego nr (...), zgodnie z treścią którego: „W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz.”, oraz § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego udzielanego przez (...), stanowiącego integralną część Umowy kredytu hipotecznego nr (...), który stanowi, iż: „W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego, o którym mowa

w ust. 1, według kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeżeli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu.”

Powodowie, powołując się na treść art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385 § 3 k.c. podnieśli, iż zaskarżone postanowienia umowne są regulacjami odnoszącymi się do określania wysokości salda zadłużenia oraz rat spłaty obliczanych na podstawie tabeli kursu walut ustalonej przez Bank, na które to regulacje nie mieli żadnego wpływu. Postanowienia zostały zawarte w Regulaminie kredytu hipotecznego udzielanego przez (...), stanowiącym integralną część umowy kredytowej i będącym wzorcem opracowanym i stosowanym przez (...) w zakresie hipotecznych kredytów konsumenckich.

W ocenie powodów, tego rodzaju zapisy umowne - narzucone przez Bank przy zawarciu umowy - świadczą o naruszeniu zasady równorzędnego traktowania konsumentów. G. i T. S. podnieśli, iż postanowienia Regulaminu Kredytu Hipotecznego nie były przedmiotem uzgodnień między stronami ani elementem mogącym podlegać negocjacjom. Postanowienia umożliwiały Bankowi dowolne kształtowanie kursów sprzedaży oraz ustalanie kursów walut obcych, na podstawie których obliczone zostało saldo zadłużenia, wysokość rat spłaconych przez powodów w okresie do lipca 2009 roku.

W ocenie powodów, zaskarżone postanowienia umowne uznać należy za sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz w sposób rażąco naruszające ich interesy. W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli, że nie byli informowani o możliwości wahań kursowych. Nadto wskazali, iż identyczne postanowienia umowne obowiązujące w (...) Bank S.A. dotyczące ogólnych warunków umów, zostały wpisane w dniu 15 maja 2012 roku do rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pod pozycjami 3178 i 3179, na skutek wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt: XVII AmC 426/09, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn. akt: VI Ca 420/11.

Zdaniem małżonków G. i T. S. rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

(art. 479⁴³ w zw. z art. 365 k.p.c.) nie wyłącza możliwości wytoczenia powództwa przez tego samego lub innego powoda przeciwko innemu przedsiębiorcy, niebiorącemu udziału

w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca.

Powodowie wskazali, iż ustalenie w toku niniejszego postępowania czy przedmiotowe postanowienia stanowią klauzule niedozwolone, jest konieczne do usunięcia stanu niepewności, w zakresie treści stosunku prawnego, który łączy strony, w szczególności prawa pozwanego Banku do przeliczenia waluty kredytu.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli także, iż pomimo dokonanej w dniu 29 lipca 2011 roku nowelizacji ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, nie mają oni zapewnionej dostatecznej ochrony celem zaskarżenia umowy w zakresie sposobu wyliczenia ich salda zadłużenia w dacie uruchomienia kredytu, jak również części kredytu, która została przez nich spłacona w okresie przed zawarciem aneksu nr (...) do Umowy. Powodowie wskazali, iż art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawa bankowego nie odnosi się do tej części kredytu, która została przez powodów spłacona.

W ocenie małżonków G. i T. S., posiadają oni interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa, którego celem jest usunięcie niepewności w zakresie łączącego ich z Bankiem stosunku prawnego, w szczególności uznania za bezskuteczne wiązań i klauzul umownych.

W odpowiedzi na pozew (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości, nadto o zasądzenie od G. i T. S. na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 96-102, k. 116-122).

Pozwany wskazał, iż rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wyłącza możliwość wytoczenia powództwa przez tego samego lub innego powoda przeciwko innemu przedsiębiorcy, niebiorącemu udziału w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienie wzorca z uwagi na powagę rzeczy osądzonej, jak również względy celowościowe i funkcjonalne. Nadto wywodzenie skutków prawnych dokonanego wpisu do klauzul niedozwolonych możliwe jest jedynie w odniesieniu do umów zawieranych po dniu dokonania wpisu do rejestru klauzul niedozwolonych, a zawierających postanowienia tożsame z postanowieniami będącymi przedmiotem wpisu. Pozwany podniósł, iż treść postanowień § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu nie jest tożsama z przywołanymi przez stronę powodową postanowieniami dotyczącymi Banku (...) S.A.

Pozwany podniósł także, iż do postanowień § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) nie ma zastosowania przepis art. 381¹ § 1 zd. 1 k.c. z uwagi na okoliczność, iż kurs stanowi cenę, zatem w przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej cena waluty stanowi wartość podstawowego świadczenia stron, jakim jest spłata kredytu i poszczególnych rat w określonej wysokości.

Pozwany wskazał, iż w Regulaminie Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) wprowadzone zostały postanowienia dotyczące ustalania kursów walut obcych obowiązujących, przewidujące w sposób precyzyjny sposób ustalania kursów walut obcych, zatem nie ma podstaw do przyjęcia stanu niepewności w zakresie łączącego powodów stosunku prawnego.

Pozwany wskazał, iż zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, wyrównana została sytuacja osób, które zawarły umowy o walutowy kredyt zabezpieczony hipoteką i które zdecydowały się na dokonywanie jego spłaty bezpośrednio w walucie indeksacyjnej. W ocenie pozwanego, roszczenia powodów stoją w sprzeczności z przyjętym rozwiązaniem ustawowym, zważywszy na okoliczność, iż powodowie mieli możliwość zapoznania się z treścią umowy o kredyt hipoteczny, wzorcami umowy przed jej zawarciem oraz to od ich woli zależała spłata kredytu w określony sposób.

Pozwany podniósł nadto, iż małżonkowie G. i T. S. pominęli w swojej argumentacji dokonaną zmianę obowiązującego wzorca postanowień, zatem oparli swoje roszczenia na nieobowiązującym stanie faktycznym i prawnym, a co za tym idzie, nie mają interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. S. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą od 1993r. W 2008 r. wraz z małżonką G. S. postanowili wziąć kredyt w celu m.in. zakupu domu. Zapoznali się z różnymi ofertami banków, a zdecydowali się na podpisanie umowy kredytowej z (...) SA Oddział w Polsce z siedzibą w W.. Małżonkom S. ofertę banku przedstawiał pełnomocnik banku, S. D., który w tym celu dzwonił i przychodził do powodów do domu. Na skutek namowy S. D., G. i T. małżonkowie S., wybrali ofertę pozwanego (zeznania powoda).

W dniu 17 czerwca 2008 roku małżonkowie G. i T. S. zawarli z (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. umowę kredytu hipotecznego nr (...), na mocy której Bank udzielił powodom kredytu w kwocie(...) zł na zakup domu na rynku wtórnym. Zgodnie z § 2 wskazanej Umowy, udzielony kredyt został indeksowany do waluty obcej CHF (frank szwajcarski) (dowód: umowa o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 17.06.2008 – k. 14-18).

W dniu zawarcia przedmiotowej Umowy, średni kurs franka szwajcarskiego – zgodnie

z tabelą kursów średnich NBP nr (...) z dnia 17 czerwca 2008 roku - wynosił 2.0958 zł (wydruk z Internetowego Serwisu Informacyjnego Narodowego Banku Polskiego – k. 38).

Na mocy art. 42e ust. 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. 1997, Nr 140, poz. 939), (...) Spółka Akcyjna jako bank krajowy, z dniem 19 września 2011 roku (tj. z dniem wpisu do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS (...)) wstąpiła z mocy prawa we wszystkie prawa i obowiązki (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce, w tym prawa i obowiązki wynikające z Umowy o kredyt hipoteczny nr (...). Z dniem połączenia (...) Bank (...) S.A. wstąpił z mocy prawa na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. we wszystkie prawa i obowiązki (...) Spółka Akcyjna.

Stosownie do treści § 2 ust. 1 zd. 2 Umowy o kredyt hipoteczny, kredyt był indeksowany do waluty obcej franka szwajcarskiego (CHF). Zgodnie z § 6 ust. 4 przedmiotowej Umowy, kredyt był spłacany w miesięcznych ratach równych i podlegał spłacie w 132 ratach spłaty. § 15 ust. 1 Umowy stanowi, iż w zakresie nieuregulowanym Umową zastosowanie mają postanowienia Regulaminu, tj. Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) (umowa o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 17.06.2008 – k. 14-18, Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowiący załącznik nr 1 do Umowy o kredyt hipoteczny -- k. 20-28).

Zgodnie z § 7 ust. 4 Regulaminu, w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (umowa o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 17.06.2008 – k. 14-18).

Zgodnie z § 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...), zawierającym definicje pojęć w nim zawartych, Tabela oznacza tabelę kursów walut obowiązujących w Banku (załącznik nr (...) do Umowy o kredyt hipoteczny - regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 20-28).

Z kolei § 9 ust. 2 Regulaminu stanowi, iż w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego, o którym mowa w ust. 1, według kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeżeli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (załącznik nr (...) do Umowy o kredyt hipoteczny - regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 20-28).

Wraz z umową G. i T. S. podpisali oświadczenie, iż m. in. zapoznali się z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej, będąc w pełni świadomymi ryzyka kursowego, zrezygnowali z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych polskich i dokonali wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, są świadomi, iż ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniem kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt (oświadczenie k.112, zeznania A. S. (1)).

G. i T. S. nie podejmowali żadnej próby negocjowania postanowień Regulaminu, podpisali przedstawione im wzorzec umowy oraz Regulamin (zeznania powoda T. S.).

W dniu 07 lipca 2009 roku strony zawarły Aneks nr (...) do Umowy kredytu hipotecznego nr (...), na mocy którego postanowiono, iż spłata kredytu będzie następowała w walucie obcej CHF. Do zawarcia aneksu doszło na wniosek powodów

w związku z przyjętym przez Bank kursem dla obliczania wysokości poszczególnych rat spłaty kredytu w odniesieniu do rynkowych cen walut (Aneks nr (...)) sporządzony w dniu 07.07.2009 do Umowy o kredyt hipoteczny z dnia 17.06.2008 – k. 29-32).

W okresie od 17 czerwca 2008 roku do 13 lipca 2009 roku G. i T. S. dokonali spłaty kredytu w wysokości (...) zł na poczet kapitału oraz kwoty (...)zł na poczet odsetek. Wysokość poszczególnych rat została obliczona w oparciu o klauzulę waloryzacyjną, zgodnie z Tabelą kursów walut obowiązującą w pozwanym Banku. W okresie od 14 lipca 2009r. do 15 listopada 2013 r. spłacili kapitał w wysokości (...) CHF oraz odsetek w łącznej wysokości (...) CHF(k.33).

Pozwany wprowadził zmiany do Regulaminu dwukrotnie: 1 lipca 2013 r. oraz 19 maja 2014r.

Pismem z dnia 1 lipca 2014 r., z uwagi na wystąpienie zaległości w spłacie kredytu powyżej 60 dni, Kierownik Zespołu Departamentu Windykacji Bankowości Detalicznej wezwał ostatecznie G. S. do zapłaty w nieprzekraczalnym terminie do 7 dni od daty otrzymania wezwania pełnej kwoty zaległości, która na dzień 1 lipca 2014 r. wynosiła(...) CHF (ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 01.07.2014 dotyczące umowy o kredyt hipoteczny – k. 84).

Sąd ustalił stan faktyczny przedmiotowej sprawy na podstawie wymienionych dokumentów, w szczególności: umowy o kredyt hipoteczny nr (...)

z dnia 17.06.2008 – k. 14-18, wydruku z Internetowego Serwisu Informacyjnego Narodowego Banku Polskiego – k. 38, załącznika nr (...) do Umowy o kredyt hipoteczny - Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 20-28, Aneksu nr (...) sporządzonego w dniu 07.07.2009 do Umowy o kredyt hipoteczny z dnia 17.06.2008 – k. 29-32, wyciągu z harmonogramu spłat kolejnych rat kredytu, data wydruku: 21/10/2013 – k. 58, wyciągu z harmonogramu spłat kolejnych rat kredytu, data wydruku: 05/02/2014 –

k. 59, pisma dotyczącego spłaty kredytu – k. 60-61, ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 01.07.2014 dotyczącego umowy o kredyt hipoteczny – k. 84, pisma informującego o zmianie „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) z dniem 01 lipca 2013 r. oraz z dniem 19 maja 2014 r. – k. 105-106, k. 107-111, k. 139-140, k. 141-145, oświadczenia kredytobiorcy związanego z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką z dnia 17.06.2008 – k. 112, k. 146.

Powyższy stan faktyczny był niesporny pomiędzy stronami. Sąd uznał materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie za wiarygodny, albowiem jego autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, zatem nie budziła wątpliwości.

Zeznania świadków: A. E. ds. Kredytów Hipotecznych w (...) Bank (...) S.A. oraz A. S. (2) – pracownika (...) S.A. (protokół rozprawy głównej z dnia 0402.2015 – k. 191-196) były w niewielkim stopniu przydatne w zakresie ustalania stanu faktycznego. Należy wskazać, iż świadkowie nie znali ani powodów, ani też nie pamiętali konkretnej umowy. A. S. (1) zeznawała o potencjalnej możliwości negocjowania umów, jednakże nie potrafiła wskazać ani jednej umowy z tamtego okresu, która była indywidualnie negocjowana.

Zarówno świadek A. S. (1), jak i świadek A. S. (2) zeznali, iż klienci (...) mieli prawo wyboru zawierania kredytu w walucie obcej. Doradca Banku informował klientów o ryzyku związanym ze zmianą kursu walut zgodnie z instrukcją obowiązująca w danej placówce, co prowadziło do podpisania przez powodów G. i T. S. stosownego aneksu do zawartej wcześniej umowy o kredyt hipoteczny. Wskazać należy, że powodowie - składając wniosek o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej – podpisywali oświadczenie o świadomości klienta o istnieniu ryzyka kursowego. Powyższe wynikało nie tylko z przyjętej Rekomendacji S, ale również z wewnętrznych ustaleń banku. W powyższym zakresie zeznania świadków są wiarygodne i korespondują z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania złożone przez powoda T. S.

w zakresie wskazanych okoliczności zawarcia kredytu oraz celu jego przeznaczenia (zeznania powoda T. S. – k. 194-195).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny zachodzi wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywołał zapadły prawomocny wyrok, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości.

W niniejszej sprawie, powodowie G. i T. S. - powołując się na postanowienia umowne obowiązujące w Banku (...) S.A., wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - domagali się uznania postanowień § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) za niedozwolone w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.p.c. i niewiążące stron. Wskazali, iż ich interes prawny wyraża się w istniejącej niepewności co do treści stosunku prawnego łączącego strony, w szczególności w zakresie sposobu obliczenia salda zadłużenia, jak również rat spłacanych przez nich w okresie od czerwca 2008 r. do lipca 2009 r., regulowanych przez postanowienia umowne niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że postanowienia § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) nie są tożsame

z przywołanymi przez powodów postanowieniami dotyczącymi Banku (...) S.A., wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych. W ocenie Sądu, okoliczność, iż podobna do spornej klauzula została wpisana wcześniej do rejestru, nie powoduje automatycznie uznania, że postanowienie zawarte w przedmiotowym Regulaminie udzielanym przez (...) jest abuzywne. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 16 grudnia 2010 r., sygn. VI ACa 486/1 OSOKiK, SOKiK dokonując kontroli wzorca nie czyni tego in abstracto, ale odnosi się do konkretnego postanowienia konkretnego wzorca, uwzględniając przy tym pozostałe postanowienia tego wzorca (art. 385^{((2))} i 385^{((3))} k.c.). Z tego też względu wykluczyć należy uznanie, iż moc wiążąca wyroku i powaga rzeczy osądzonej może rozciągać się na podobne lub nawet takie same postanowienia stosowane przez innego przedsiębiorcę w innym wzorcu.

Podzielić należy stanowisko zaprezentowane w toku postępowania przez pozwanego, iż z uwagi na rozszerzoną skuteczność kontroli abstrakcyjnej, dopiero wpis do rejestru niedozwolonych klauzul umownych powoduje zakaz stosowania postanowienia, odnoszący się nie tylko do podmiotu, wobec którego zostało wydane orzeczenie będące podstawą wpisu, ale również do wszystkich przedsiębiorców stosujących wzorce umów w obrocie

z konsumentami (tak też: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. III SZP 3/06). Jedynie na marginesie wskazać należy, że odmienna interpretacja byłaby sprzeczna

z dyrektywą nr 93/13/WE z dnia 05 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach umownych w umowach konsumenckich.

W świetle powyższego, wywodzenie skutków prawnych dokonanego wpisu do klauzul niedozwolonych możliwe jest w odniesieniu do umów zawieranych po dniu dokonania wpisu do rejestru klauzul niedozwolonych, a zawierających postanowienia tożsame

z postanowieniami będącymi przedmiotem wpisu. Kwestionowane przez powodów postanowienia § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) nie są jednak tożsame z przywołanymi postanowieniami dotyczącymi Banku (...) S.A.

Zgodnie z art. 385¹ §1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienie umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenie stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały w sposób jednoznaczny. Zatem możliwość uznania danego

postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania zależna jest od spełnienia łącznie kilku przesłanek. Po pierwsze, postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacjom, ale zostało niejako narzucone konsumentowi. W niniejszej sprawie zaskarżone postanowienia, nie były uzgodnione indywidualnie z powodami. Powodowie nie mieli rzeczywistego wpływu na treść powyższych postanowień. Postanowienia były częścią regulaminu, zaproponowanego przez Bank. Po drugie, ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami. Po trzecie, ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta. Po czwarte, postanowienia umowy nie dotyczą sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Odnosząc się do ostatniej przesłanki tj. kwestii charakteru zaskarżonych postanowień. Postanowienia § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 Regulaminu nie były postanowieniami określającymi główne świadczenia stron. Główne świadczenie stron to taki element umowy, bez uzgodnienia których nie doszłoby do jej zawarcia. Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony kwotę środków pieniężnych, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z nich na zasadach określonych w umowie, zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Główne świadczenie strony powodowej, określające wysokość kredytu zostało określone w walucie polskiej w umowie o kredyt. Zaskarżone postanowienia regulaminu nie określają wysokości kredytu, a jedynie dotyczą sposobu przeliczenia salda zadłużenia oraz wysokości poszczególnych rat na walutę obcą.

Dobre obyczaje to w zasadzie równoważnik „zasad współżycia społecznego”, do zasad tych zalicza się reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. „Interesy” konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, jednakże naruszenie interesów musi mieć charakter rażący. Należy uwzględnić nie tylko wielkość poniesionych i grożących strat i niebezpieczeństw, ale też względy subiektywne, związane z konsumentem. W ocenie Sądu powyższe przesłanki nie zostały spełnione.

W ocenie Sądu, roszczenie G. i T. S. dotyczy w istocie kwestii ustalania kursów walut obcych obowiązujących w (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.. Podnieść należy, iż przepisy prawa obowiązujące w dacie zawarcia umowy kredytu, podobnie jak obecnie obowiązujące, nie zakazują posługiwania się przez przedsiębiorców działających na rynku kursami walut różniącymi się od kursu NBP.

Zgodnie z § 14 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) możliwe było dokonanie zmiany waluty kredytu. Kredytobiorca mógł dokonywać spłaty bezpośrednio w walucie, zgodnie z jego wnioskiem na podstawie zawartego aneksu. Oznacza to, że małżonkowie G. i T. S. już w chwili zawierania umowy o kredyt hipoteczny byli świadomi możliwości zmiany waluty lub skorzystania z możliwości automatyzmu wymiany waluty w ramach oferty Banku. Tym samym w kontekście całego wzorca umowy nie sposób twierdzić, iż w tym konkretnym przypadku mamy do czynienia z postanowieniem abuzywnym. Podkreślić należy, że G. i T. S. mieli możliwość wyboru waluty kredytu, a skorzystanie z tej możliwości zależało od ich swobodnej woli.

Obnosząc się do nowelizacji przepisów ustawy – Prawo bankowe, zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 165 poz. 984), która weszła w życie dnia 26 sierpnia 2011 roku, w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie ustawy zastosowanie ma art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b ustawy, o której mowa w art. 1, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

Zgodnie z uzasadnieniem do wskazanej wyżej ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, rozwiązania przewidziane

w projekcie miały zastosowanie nie tylko do umów nowo zawieranych, ale również do umów o kredyt zabezpieczony hipoteką, które zostały zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy, lecz nie nastąpiła spłata pełnej kwoty kredytu.

Bezspornym jest zatem, iż powyższe rozwiązanie zapewniało wyrównanie sytuacji osób, które zawarły już umowy o walutowy kredyt zabezpieczony hipoteką i które zdecydowały się na dokonywanie jego spłaty bezpośrednio w walucie indeksacyjnej. Przedmiotowa nowelizacja kompleksowo uregulowała sytuację klientów, którzy zawarli umowę przed dniem wejścia w życie ustawy zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw.

Zgodnie z wprowadzonym wyżej wskazaną ustawą pkt 4a w art. 69 ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności „w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw nie było obligatoryjnym postanowieniem umowy kredytu, a zastosowanie rozwiązania przewidzianych ustawą o zmianie ustawy Prawo bankowe ograniczono odnośnie do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone jedynie do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia.

W świetle powyższe uznać należy, iż roszczenia powodów stoją w sprzeczności z przyjętym rozwiązaniem ustawowym, a zastosowanie rozwiązania dopuszczającego stosowanie przedmiotowego rozwiązania do części już spłaconej oznaczałoby niedopuszczalne retroaktywne działanie przepisu prawa.

Odnosząc się do kwestionowanego przez powodów G. i T. S. postanowienia zawartego w § 7 ust. 4 Regulaminu Kredytu Hipotecznego, podnieść należy co następuje.

Powodowie podnieśli, iż postanowienie § 7 ust. 4 Regulaminu Kredytu Hipotecznego następującej treści: „Aktualne saldo zadłużenia w walucie kredytu Kredytobiorca otrzymuje listownie na podstawie § 11” powoduje nierówne rozłożenie praw, obowiązków i ryzyka pomiędzy stronami, jak również kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Niewątpliwym jest, iż w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej saldo kredytu ulega zmianie, między innymi z powodu zachodzących zmian kursu waluty i spłacania kredytu przez kredytobiorcę. W świetle powyższego nie można w ocenie Sądu uznać, iż postanowienie przewidujące informowanie konsumenta o wysokości aktualnego zadłużenia w jakikolwiek sposób kształtuje prawa konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami bądź rażąco narusza jego interesy. Bezspornym jest, że w celu zapewnienia należytego wykonania umowy istnieje nie tylko konieczność, ale i obowiązek informowania konsumentów o wysokości aktualnego zadłużenia.

Nie sposób także podzielić stanowiska strony powodowej odnośnie stanu niepewności w zakresie łączącego jej stosunku prawnego. Wskazać bowiem należy, iż w Regulaminie Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) wprowadzone zostały postanowienia dotyczące ustalania obowiązujących kursów walut obcych, przewidujące w sposób precyzyjny sposób ustalania kursów walut obcych.

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, iż pierwsza zmiana w tym zakresie wprowadzona została w dniu 01 lipca 2013 roku, druga zaś dnia 19 maja 2014 roku. Podnieść dodatkowo należy, iż powodowie G. i T. S. zawarli aneks do umowy kredytu, który przewiduje sposób spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej. W świetle powyższego, zarówno z uwagi na zawarcie aneksu do umowy kredytu oraz na dokonaną zmianę Regulaminu Kredytu Hipotecznego, kwestionowane przez powodów G. i T. S. postanowienia Regulaminu udzielonego przez (...) nie mają względem nich zastosowania.

W ocenie Sądu, zmiana obowiązującego powodów wzorca, a wcześniej aneksowanie umowy, spowodowało, iż wobec zmiany stanu faktycznego w części niespłaconej kredytu i spłaconej w okresie po zawarciu aneksu, małżonkowie G. i T. S., nie posiadają oni interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa.

W ocenie Sądu nie można również podzielić stanowiska powodów, zgodnie z którym kwestionowane postanowienia § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego, rażąco naruszały interes prawny G. S. i T. S.. Podzielając pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku Wydział I Cywilny zawarty w wyroku z dnia 05 lutego 2014 r. (sygn. akt I ACa 801/13), w przypadku stwierdzenia abuzywności niedozwolone postanowienia umowne byłyby zastąpione rozwiązaniami wprowadzonymi ustawą z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, a tym samym zastosowanie miałyby wprowadzone przez Bank przepisy dotyczące zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut. Kredyt zdenominowany w walucie obcej nie jest kredytem w złotych, a tym samym nie sposób uznać, że w miejsce niewiążących - zdaniem powodów - postanowień umownych nie wejść żadne inne postanowienia umowne, które pozwoliłyby zdenominować udzielony kredyt w CHF.

Jak wynika z dokumentów zgromadzonych w niniejszej sprawie, powodowie mieli możliwość zapoznania się z wzorami umów, treścią samej umowy tuż przed jej zawarciem oraz Regulaminem Kredytu Hipotecznego, który jest dokumentem powszechnie dostępnym. Nadto zgodnie z treścią § 4 ust. 1 Regulaminu Kredytu Hipotecznego udzielanego przez (...), stanowiącego integralną część Umowy kredytu hipotecznego nr (...), „Kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek Wnioskodawcy Bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej Wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.” Bezspornym jest zatem, że powodowie mieli wpływ na treść zawartej umowy o kredyt hipoteczny.

Nie można również uznać, iż w niniejszym przypadku mamy do czynienia z rażącym naruszeniem interesów powodów i kształtowaniem ich praw i obowiązków w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Kwestionowane przez G. i T. S. postanowienia § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez (...) wskazywały jedynie na przyjmowane kursy walut do przeliczenia kredytów indeksowanych do waluty obcej, jak i poszczególnych rat.

W ocenie Sądu, kwestionowane przez stronę powodową postanowienia Regulaminu nie uprawniają pozwanego do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w umowie, ponieważ: treść umowy nie ulega zmianie, a jedynie kurs waluty będący następstwem zmian na międzynarodowych rynkach walutowych, nadto przyczyny zmiany kursu waluty – niezależne od powodów - są wskazane w umowie. Zmiana kursu waluty nie wynika z arbitralnej decyzji Banku w oderwaniu od zmian na rynkach walutowych.

Treść § 9 ust. 2 Regulaminu precyzyjnie wskazywała, jaki kurs i z jakiej chwili należy przyjąć przy spłacie poszczególnych rat. Bank nie jest przy tym postawiony w korzystniejszej sytuacji, ponieważ: kredytobiorca przy spłacie raty mógł znać już kurs („obowiązujący (...) na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności spłaty raty kredytu”), nadto kurs wynika z czynników niezależnych od banku, będących wynikiem zmian zachodzących na rynkach walutowych, a także jest precyzyjnym technicznym określeniem, który kurs należy przyjąć w przypadku podjęcia decyzji przez Klienta o spłaceniu kredytu przez zakup waluty w banku powodując, że konsument mógł go zweryfikować. Z charakteru kredytu indeksowanego do waluty obcej wynika, że podstawowym zobowiązaniem jest indeksowane do waluty obcej, a tym samym spłata w złotych polega de facto na sprzedaży waluty.

§ 9 ust. 2 niestosowanego już Regulaminu określał zatem jedynie zasady, terminy określenia kursu i sposób spłaty zobowiązania, nie prowadząc jakiegokolwiek uprzywilejowania banku, a tym bardziej rażącego naruszenia interesów konsumenta.

Wskazać należy, że konsument - poinformowany o ryzyku walutowym - samodzielnie podejmuje decyzje o zaciągnięciu kredytu indeksowanego do waluty obcej, jednakże ma możliwość spłaty kredytu także w tej walucie. W świetle powyższego podkreślić należy, że

w chwili zawarcia umowy konsument mógł dokonać oceny celowości i opłacalności zaciągniętego kredytu. W tym miejscu wskazać należy, że Bank wręcza przed zawarciem umowy egzemplarze wzorców umowy.

W ocenie Sądu przyjęcie, iż postanowienia § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 Regulaminu stanowiły postanowienia niedozwolone - podczas gdy określały jedynie techniczne wskazania, jaki kurs należy przyjąć przy jednoczesnym wskazaniu sposobu określania kursu - prowadziłyby do naruszenia przepisu art. 69 ust. 1 pkt. 4a Prawa bankowego, nakazującego wskazanie sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu.

Podkreślenia wymaga okoliczność, iż charakter kredytów indeksowanych do waluty obcej - której dotyczą przedmiotowe postanowienia - związany jest z podjęciem przez konsumenta decyzji o zawarciu umowy o kredyt w walucie obcej, której kursy ulegają zmianom niezależnie od kredytodawcy. Tym samym zasadnym jest wskazanie, iż zobowiązanie wyrażone w złotych może ulegać zmianie w związku z wahaniami kursowymi. Wynika to z faktu, że podstawową walutą zobowiązania jest waluta obca, w oparciu o którą przeliczane jest aktualne zobowiązania na złote. Konsument uprawniony jest jednak w każdym czasie do podjęcia decyzji o spłacie kredytu w podstawowej walucie zobowiązania (waluta obca) lub zdecydować się na pewien automatyzm spłaty w złotych.

W niniejszej sprawie należy podkreślić również to, iż powodowie korzystali ze znacznie korzystniejszego kursu niż inni kredytobiorcy biorący kredyt w złotówkach, powodowie mieli niższe raty, a jednocześnie złożyli oświadczenie, że są świadomi ryzyka kursowego, jak również tego, iż będą ponosić ryzyko kursowe.

Mając na uwadze, iż wskazane postanowienia wskazują jedynie jaki kurs należy przyjąć w przypadku niepodjęcia przez konsumenta decyzji o spłacie kredytu w podstawowej walucie obcej, w której wyrażony jest kredyt, jak również mając na względzie fakt, iż od woli konsumenta zależy spłata kredytu w określony sposób, nie sposób – zdaniem Sądu - uznać w takiej sytuacji rażącego naruszenia interesów konsumenta.

Dodatkowo należy podkreślić, iż w niniejszej sprawie brak jest interesu prawnego w wytoczeniu powództwa. Obecnie nie zachodzi niepewność wymagająca usunięcia w ramach powództwa opartego na treści art. 189 kpc. Co do rat niespłaconych, należy wskazać, iż nie obowiązują już zaskarżone postanowienia, ze względu na zmianę stanu prawnego poprzez wprowadzenie nowelizacji z dnia 29 lipca 2011 r. oraz umowy. Odnośnie zaś do rat spłaconych, w ocenie Sądu, powodowie również nie mają interesu prawnego w ustalaniu za niedozwolone postanowień umownych do tej części kredytu spłaconego w okresie od zawarcia umowy kredytowej do 7 lipca 2009r. Należy w tym miejscu ponownie podkreślić, iż nie ma niepewności w przedmiotowym stosunku prawnym. Przedmiotowe postanowienia zostały zmienione i nie obowiązują powoda w kształcie przez niego wskazanym. Nadto należy dodać, iż jeżeli po stronie powodowej, powstała nadpłata, przysługuje powództwo o świadczenie, w ramach tego powództwa możliwa byłaby kontrola legalności zastosowanego postanowienia umownego, co czyni brak interesu prawnego w wystąpieniu z niniejszym powództwem. Podkreślić należy, iż strona powodowa, poza ogólnymi zarzutami odnośnie abuzywnego charakteru klauzul, nie wskazała konkretnych faktów. Wypada zwrócić uwagę, iż w wypadku uwzględnienia powództwa w oparciu o art. 189 kpc, w miejsce niewiążących postanowień umowy, weszłyby rozwiązania wprowadzone ustawą z 29 lipca 2011 r., a tym samym zastosowanie miałyby wprowadzone przez Bank przepisy dotyczące zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd rozstrzygnął o kosztach postępowania obciążając nimi stronę powodową, jako przegrywającą spór w całości. Na koszty procesu składają się: wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 7200 zł (§ 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu) oraz kwota 17 zł – opłata skarbową za pełnomocnictwo poniesioną przez pozwanego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji.